

"...

Hâkimin gerekçesi özeti:

Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun yürürlüğe girdiği tarihte sorgu hâkimliği görevi çoğunlukla, hukuk fakültesi mezunu olmayan ve müstantik adını taşıyan kimseler tarafından yapılıyordu. Kanun koyucunun, bu kişilerin yeterli hukuk bilgisine sahip olmadıklarını gözönünde tutarak itiraza konu olan hükme yer vermiş olduğu düşünülebilir. Halbuki bugün adliye teşkilâtında sorgu hâkimliği görevini yapan hemen hemen hiç bir müstantik kalmadığı gibi, sorgu hâkimlerinin yokluğunda bunlara ait görevlerin mahkeme başkâtiplerine gördürülmesine imkân veren 7188 sayılı Kanundaki hüküm de Anayasa Mahkemesince iptal edilmiş bulunmaktadır. Öte yandan, meslekte daha az başarılı sayılan hâkimlerin, sorgu hâkimliğine atanmalarını öngören bir kanunun varlığından da söz edilemez.

Anayasa'nın 132. maddesinde "hiç bir organ, makam, merci veya kişi, yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hâkimlere emir ve talimat veremez; genelge gönderemez; tavsiye ve telkinde bulunamaz" denilmiştir. Sorgu hâkimlerini de kapsamına alan Anayasa'nın bu hükmünü, hâkimlere, diğer hâkimlerce de emir ve talimat verilemeyeceği şeklinde anlamak gerekir. Sorgu hâkiminin kararını asliye ceza hâkiminin ona-maması halinde sorgu hâkimine dâva açma yönünden bir emir ve talimat vermiş olacağından, söz konusu 124. maddenin ikinci fıkrasının Anayasa'nın 132. maddesinin birinci ve ikinci fıkralarına aykırılığı aşikârdır.

Sorgu hâkiminin kararlarını inceleyen asliye ceza hâkimi, dosyayı tümü ile birlikte inceleyip delillere göre sorgu hâkiminin kararını onamak ve onamamak suretiyle dâvayı sona erdireceğinden Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 124. maddesinin ikinci fıkrasını bu dâvada uygulayan bir mahkeme durumundadır ve bu bakımdan itiraz yolu ile Anayasa Mahkemesine başvurmaya yetkilidir.

Anayasa'nın 132. maddesinin birinci ve ikinci fıkraları İle Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 124. maddesi aynen aşağıya alınmıştır.

Madde 132- "Hâkimler, görevlerinde bağımsızdırlar; Anayasa'ya, kanuna, hukuka ve vicdanî kanaatlarına göre hüküm verirler.

Hiç bir organ, makam, merci veya kişi, yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hâkimlere emir ve talimat veremez; genelge gönderemez; tavsiye ve telkinde bulunamaz."

"Madde 124- Tevkif ve kefaletle salıverme hakkındaki kararlar selâhiyetli hâkim tarafından verilir.

Cumhuriyet Müddeiumumisinin tevkif talebine karşı maznunun mevkuf olmayarak tahkikatının icrasına ve tevkif ve tevkifin istirdadına ve kefaletle salıverme ve muhakemenin men'ine dair sorgu hâkimi tarafından verilecek kararlar mensup olduğu asliye mahkemesi reisi veya hâkiminin tasdikıyla tekemmül eder.

Cumhuriyet Müddeiumumisi selâhiyetli olan merciden maznunun tevkifini isteyebilir. Bu merci, red veya kabul hakkında bir karar vermeğe mecburdur.

**Esas No.:1968/5**  
**Karar No.:1968/6**

Son tahkikatın açılmasına karar verildikten veya Cumhuriyet Müddeiumumisi tarafından iddianame ile iş mahkemeye intikal ettikten sonra mahkeme reisi dahi acele hallerde aynı selâhiyeti haizdir.""